

Model prezračevalnega jaška v načrtovanem mestnem predoru v Feldkirchu.

Ozkoglednost Avstrije

V avstrijskem mestu Feldkirch bi radi zgradili obvozno cesto, da bi z njo vzpostavili povezavo med avstrijsko in švicarsko avtocesto. V Lihtenštajnu se bojijo, da se bodo pogreznili v prometni kaos. Predstavlja to kršitev Alpske konvencije? Feldkirch, ki se nahaja v avstrijski zvezni deželi Vorarlberg, se sooča s problemom zgoščenega prometa. Skozi središče mesta se pelje vsak dan tudi preko 50.000 vozil. Stopnja onesnaženosti zraka je tam posledično kar tretja najvišja v Avstriji. Vzrok za to so predvsem tovorna vozila, ki se peljejo čez mesto v Lihtenštajn oziroma Švico. Prav tako se vsak dan z avtomobili vozi na delo v sosednjo državo okoli 8300 vorarlberških dnevnih migrantov. V Feldkirchuzato že dobrih trideset let razmišljajo o gradnji predora, ki bi avstrijsko avtocesto E60 povezal z državno mejo. Projekt so v tem času že nekajkrat, ga preimenovali in prilagodili - nazadnje je to bilo leta 2005, ko je ena od študij ugotovila, da bo podzemni obvoz povzročil še pogostejše prometne zastoje.

Lihtenštajn s peticijo proti izvedbi projekta

Trenutno se za projekt, vreden okoli 226 mio. evrov, izvaja presoja vplivov na okolje, vendar pa Lihtenštajn v tem postopku ne more sodelovati. Zato so se predstavniki občin in okoljskih organizacij ob podpori Mladinskega sveta CIPRE združili in skupaj napisali peticijo, s katero od lihtenštajnske vlade zahtevajo izvedbo študije o vplivih, ki bi jih gradnja predora imela na kneževino. Po ocenah naj bi se promet, ki bi potekal skozi mestni predor, na najpomembnejšem mejnem prehodu povečal kar za polovico. Lihtenštajnskim občinam, ki ležijo ob švicarski avtocesti, grozijo prometni zastoji. Poleg tega že obstajajo študije in konkretni načrti za stroškovno ugodnejši in okolju prijaznejši projekt. To bi bila gradnja hitre mestne železnice med Lihtenštajnom, Avstrijo in Švico, ki od pregostega prometa ne bi razbremenila le prebivalcev Feldkircha, temveč tudi celotno regijo.

Ali Avstrija krši Alpsko konvencijo?

Prav tako podpisniki peticije od lihtenštajnske vlade zahtevajo, da razjasni, ali Avstrija s projektom krši določbe prometnega protokola Alpske konvencije. Zaradi predora bo treba namreč ukiniti več križišč, vzpostavljena bo neposredna povezava med avstrijsko avtocesto v dolini Rena in švicarsko avtocesto A13. Vse to pa bo vzpostavilo skoraj neprekinjeno cestno povezavo med Münchnom in Milanom, ki bo krajša in zato za promet tovornih vozil težke kategorije občutno privlačnejša, kot je zdaj cesta prek Brennerskega prelaza. Prav gradnjo cest višjega reda Alpska konvencija na območju Alp prepoveduje, obenem pa določa, da lahko pogodbenice sodelujejo pri projektih prometne infrastrukture drugih alpskih držav, če imajo zanje pomemben čezmejni vpliv. Feldkirch bi torej svoj projekt težko uresničil brez privolitve sosedov.

Viri in več informacij na:

www.youtube.com/watch?feature=player (de), <http://bua.gmg.biz/BuA/default> (de), www.feldkirch.at/stadt/archiv/november-2013 (de), www.feldkirch.at/stadt/archiv/september-2013 (de), www.stadttunnel.eu/index_en.htm (en), www.petition-stadttunnel.li/ (de)

Stališče

Claire Simon, direktorica CIPRE International.

Stališča: Gore ne rastejo v nebo

Gore in doline ne rastejo in se ne širijo, vsaj v času našega življenja ne. Zato pa vedno bolj, iz dneva v dan rastejo naši apetiti. Slej ko prej bomo morali uporabo naravnih virov prilagoditi razpoložljivosti. Zato bi se morali preizkusno odločiti za zmerno življenje - preden bomo v to prisiljeni, poziva Claire Simon. Še ne tako dolgo nazaj smo ljudje zlasti v gorskem okolju živeli znotraj meja, ki nam jih je določala narava. Nato smo postali prepričani, da se bomo naravnih "okovov" osvobodili s pomočjo tehnologije in znanosti. Paradigma gospodarske rasti je povzročila, da smo sanjali o svetu in Alpah, kjer ni meja. Nasprotja med našim načinom življenja in ravnovesjem naravnega okolja, v katerem živimo, pa so se večala in postajala vedno bolj zapletena. V CIPRI smo se ozrli po Alpah in raziskali možnosti za lažje razumevanje in obvladovanje izzivov, ki so pred nami. Prepričani smo: živeti je mogoče tudi drugače.

Predstavniki znanosti vedno znova ugotavljajo in dokazujejo, da živimo preveč razsipno. Koncept ekološkega odtisa kaže, da naš planet ne zmore pokrivati našega povpraševanja. Številni se tega problema zavedajo, a uresničevanje ustreznih rešitev ni preprosta stvar. Zahteva po zmernosti zlasti v politiki oz. volilnem boju nikakor ni privlačno geslo. Nekaj občin in institucij pa že dokazuje, da je ta vendarle uresničljiva: odločile so se namreč, da bodo uvedle njuno potrebne spremembe. Deset mest iz Švice, Nemčije in Avstrije je začelo izvajati

kampanjo Živimo v 2000-vatni družbi, ki izhaja na podlagi izračunov Švicarske državne visoke tehniške šole (ETH) iz Züricha. Iz rezultatov je razvidno, da bi moral vsak zemljan shajati z 2000 vati, če bi želeli ohraniti naravno ravnovesje v okolju. Za primerjavo: danes znaša poraba v alpskih državah več kot 6000 vatov na osebo. CIPRA računa na podporo društev, institucij, izvoljenih predstavnikov, raziskovalcev, podjetnikov in mladih, ki si bodo skupaj prizadevali poiskati načine, kako živeti bolje in trošiti manj. V Bolzanu, Luzernu in Brigu so se leta 2013 udeleženci seminarjev in konferenc, ki smo jih organizirali v CIPRI, smo iskali in uresničevali kreativne rešitve. S tem bomo nadaljevali tudi v prihodnjem letu 2014 - da bi ohranili kakovost življenja v naših gorah in dolinah, pa čeprav te ne rastejo v nebo.

Povezave:

www.cipra.org/sl/podnebni-projekti , www.cipra.org/de/presse/medienmitteilungen (de)

Novice iz CIPRE

Soodločati pri razvoju Alp - v proces izdelave makroregionalne strategije za Alpe želijo biti vključeni tudi predstavniki civilne družbe.

Alpska makroregija - to smo mi!

19. decembra 2013 bo Evropski svet sprejel odločitev, ali bomo dobili evropsko strategijo za alpsko regijo ali ne. Države in regije besedilo predloga strategije pripravljajo in pilijo že več mesecev, a so pri tem povsem pozabile na predstavnike civilne družbe. V nadaljevanju o razlogih, zakaj morajo pri oblikovanju makroregije sodelovati tudi predstavniki znanstveno-raziskovalne dejavnosti, NVO-ji in lokalne skupnosti. Predstojniki držav in vlad držav članic Evropske unije bodo 19. decembra 2013 odločali o tem, ali bo Komisija EU pripravila predlog evropske strategije za alpsko regijo. Katere so sploh teme makroregije? Kakšni so procesi sprejemanja odločitev? S tovrstnimi vprašanji se že približno pol leta ukvarjajo alpske države in nekatere izbrane regije, ki pripravljajo predlog strategije, njihovo delo pa usklajuje francosko zunanje ministrstvo. Namen dokumenta je odgovoriti na temeljna vprašanja in, če bo odločitev o pripravi evropske strategije za območje Alp sprejeta, ponuditi konkretne predloge za njeno izvajanje. Predstavniki civilne družbe, naravovarstvene organizacije, planinska društva, izvajalci znanstveno-raziskovalnih dejavnosti in alpske občine k sodelovanju priprave tega dokumenta niso bili povabljeni.

Strategija EU za območje Alp: graditi je treba na izkušnjah in uspehih

Alpske mrežne in nevladne organizacije že vrsto let gojijo kulturo sodelovanja in izmenjave izkušenj, denimo o Alpski konvenciji. Ta določa cilje za ohranjanje in uveljavitev trajnostnega razvoja Alp ter daje ustrezne instrumente in obenem podlago za sodelovanje. Duh Alpske konvencije mora živeti naprej tudi v evropski strategiji za alpsko regijo, se glasi zahteva CIPRE, občinskih mrež, planinskih društev in raziskovalcev. Osem tovrstnih organizacij je oblikovalo skupne predloge in zahteve za oblikovanje makroregije. Predlog vsebuje tematike, ki naj bi jih obravnavala alpska makroregija. Prav tako se v dokumentu razjasnjuje kako in kaj bodo evropska skupnost in Alpe pridobile s skupno strategijo.

Odprti in pregledni procesi

Bistveni element evropske strategije za alpsko regijo je nov način upravljanja na več ravneh. Gre torej za vključujoči proces, ki ga zahteva Evropska komisija. In tako se vnovič glasi tudi zahteva osem organizacij, ki so predlagale in zapisale omenjen dokument. "Z makroregijo bosta Evropa in alpski prostor naredila korak naprej, a le v primeru, če bo ta v korist lokalnemu prebivalstvu," je prepričana Claire Simon, direktorica CIPRE International. Nevladne organizacije, ki so predstavnice civilne družbe, bi lahko posredovale to novo strategijo ter s pomočjo znanja in izkušnje svoje mreže prenesle izkušnje z alpskega območja v Evropo. Zato pa bi morale tovrstne organizacije neposredno sodelovati pri pripravi evropske strategije za alpski prostor.

Dokument s skupnim stališčem, ki ga je oblikovalo navedenih osem organizacij, Društvo Alpsko mesto leta, Omrežje občin "Povezanost v Alpah", Club Arc Alpin, Mednarodna komisija za varstvo Alp CIPRA, proMONT-BLANC, Svetovni sklad za naravo WWF, International Union for Conservation of Nature IUCN in več informacij najdete na:

www.cipra.org/sl/zamedije/sporocilo-za-medije

Novice iz Alp

Prva energijska regija v francoskih Alpah

Chambéry, Annecy in regijski naravni park Massif des Bauges želijo postati energijska regija - prvi primer v francoskih Alpah.

V številnih pogledih gre zagotovo za pilotski projekt posebnega pomena: regijski naravni park Massif des Bauges načrtuje skupaj z aglomeracijama Chambéry Métropole in Annecy pridobiti status prve energijske regije v francoskih Alpah. Edinstveno za Francijo je tudi partnerstvo med mestnim in podeželskim prostorom, med pomembnimi mestnimi središči in zavarovanim območjem. Na celotnem območju regije živi 350.000 ljudi.

Prvi teden decembra letos so vsi trije partnerji z uradno slovesnostjo zaznamovali začetek načrtovane energijske regije. Do leta 2050 naj bi vzpostavili ravnovesje med proizvodnjo energije in njeno porabo. Ker želijo zmanjšati porabo energije, bodo morali po eni strani določiti politične spodbude, po drugi strani pa spodbujati širjenje rabe obnovljivih virov energije. O tem, kako to izpeljati, se bo odločil vsak posebej, te dejavnosti pa bo usklajeval naravni park. Oblikovanje modela za upravljanje (governance modell) je del projekta.

Mesti Chambéry in Annecy sta za svoja prizadevanja pri uveljavljanju trajnostnega razvoja že prejeli naziv Alpsko mesto leta, skupaj s primestnimi občinami pa v okviru Omrežja občin "Povezanost v Alpah" sodelujeta še z drugimi 300 občinami iz alpskega prostora.

Vir in več informacij: www.parcs-naturels-regionaux.fr/fr (fr)

Švica zamuja pri preusmeritvi tovornega prometa

Iz poročila švicarske vlade o preusmeritvi tovornega prometa je razvidno, da se na švicarskih cestah še vedno vozi preveč tovornih vozil. Namesto konkretnih ukrepov, s katerimi bi tovorni promet preusmerili s ceste na železnico, namerava vlada sprožiti novo politično razpravo, proti kateri pa se je že pojavilo nasprotovanje.

V letu 2012 je švicarske Alpe prečkalo 1,2 mio. tovornjakov, v skladu z ustavo pa naj bi se leta 2018 njihovo število zmanjšalo na 650.000. Švicarska vlada je tokratno poročilo o preusmeritvi tovornega prometa, ki ga objavi vsako drugo leto, sklenila z ugotovitvijo, da cilja ne bo mogoče doseči. Iz tega razloga je tudi predlagala, da se ne zmanjšuje več število tovornjakov, temveč da se okrepi začnejo pri okoljskih obremenitvah, ki ga ta vozila povzročajo. Različne napovedi naj bi namreč zatrjevale, da se okoljske obremenitve, ki jih v Alpah povzročajo težki tovornjaki, lahko zmanjšajo zaradi izboljšav na tovornih vozilih. Na ta način bi bile tako v prihodnje upoštevane mejne vrednosti za kakovost zraka.

Tovrstnim političnim razpravam nasprotujeta Alpska iniciativa in Stranka zelenih. Ustava namreč že dve desetletji zahteva, da je treba čezalpski tovorni promet preusmeriti na železnico, poleg tega se v zadnjih dvajsetih letih učinkovitost goriv za tovorna vozila ni nič izboljšala. IRavno nasprotno -emisije CO₂ so se zopetmočno povečevale. Poleg preusmeritve tovornega prometa na železnico zahteva Alpska iniciativa povišanje obdavčitve težkega tovornega prometa na najvišjo mejo, ki jo dopušča EU, tj. cestnine za tovorna vozila nad 3,5 t. Švicarska vlada naj bi si prizadevala tudi za vzpostavitev alpske tranzitne borze za celotno območje Alp.

Vir in nadaljnje informacije: www.alpeninitiative.ch/alpeninitiative (de), www.bav.admin.ch/verlagerung/01600/01604 (de)

Države proti tehnologiji hidravličnega drobljenja na območju Bodenskega jezera

Države ob Alpskem Renu so povsem enotnega mnenja, da je pitna voda dragocenejša od zemeljskega plina, zato so oblikovale jasno stališče glede pridobivanja morebitnih virov zemeljskega plina z uporabo postopka hidravličnega drobljenja (t. i. fracking).

Mednarodna vladna komisija za Alpski Ren (IRKA) se je sredi novembra izrekla proti tehnologiji hidravličnega drobljenja na območju Bodenskega jezera in se odločno zavzela za varstvo virov pitne vode. Vlade švicarskih kantonov Graubünden in St. Gallen, avstrijske zvezne dežele Vorarlberg in Kneževine Lihtenštajn so si glede varovanja pitne vode enotni: Bodensko jezero, ki se z vodo napaja iz Alpskega Rena, je namreč največji rezervoar pitne vode v Evropi, s katerim se oskrbuje pet milijonov ljudi.

Pri postopku hidravličnega drobljenja se v vrtino pod visokim tlakom dovaja mešanica vode, peska in kemikalij, kar omogoča izhajanje plina. Pri tem lahko pride do onesnaženja podzemne vode. Na tako veliko tveganje pa člani komisije nočejo pristati. Podobna opozorila prihajajo tudi iz Francije, kjer predstavniki parlamenta sicer zahtevajo izvedbo testnih vrtin v pariškem bazenu, vendar pa vlada vztraja pri prepovedi frackinga, ki je začela veljati v letu 2011.

Quelle und weitere Informationen: www.suedostschweiz.ch/zeitung (de), www.actu-environnement.com/ae/news (fr)

2014 - leto alpskih mest leta

15 članov društva Alpsko mesto leta se je odločilo okrepiti svojo mrežo, zato so leto 2014 razglasili za leto vseh alpskih mest leta. V prihodnjem letu se bo tako vrstilo več dogodkov, med drugim sodelovanje mladih v čezmejnih projektih in medsebojni obiski občinskih svetnikov.

Prihodnje leto 2014 bo naziv alpskega mesta leta pridobilo kar 15 mest. Namen take odločitve je, da se okrepi sodelovanje med člani istoimenskega društva. Predvideni so številni medsebojni obiski, strokovne ekskurzije in prireditve, ki bodo med seboj povezale župane in županje, občinske svetnike in svetnice ter zaposlene v občinskih upravah. Leto alpskih mest naj bi seveda zblížalo tudi prebivalce. Maja 2014 je v program vključena tudi izmenjava med mladimi iz italijanskih, nemških in slovenskih alpskih mest leta. Mladi bodo obiskali mesta, ki so člani mreže, pri tem pa se bodo srečali s svojimi vrstniki in se seznanili s projekti, ki so rezultat participativnih procesov.

Viri in več informacij na: www.alpenstaedte.org/sl/aktualno/novosti

Nova oznaka za stare stavbe

Oznako Borghi alpini lahko v italijanskih Alpah prejmejo prenovljeni objekti, ki so s tem ukrepom rešeni pred propadom.. Ali gre pri tem za učinkovit ukrep, ki bo uspel preprečiti špekulacije z nepremičninami in rabo zemljišč?

Italijanska zveza gorskih občin (Unione Nazionale Comuni Comunità Enti Montani - UNCEM) namerava prenoviti 5000 opuščenih stavb, ki ležijo na gorskem območju Piemonta. Po prenovi jih bo možno ponuditi trgu. To je bil tudi razlog za uvedbo nove oznake Borghi alpini. Lastnikom, ki jih ne zanima več uporaba lastnih objektov, bi s tem omogočili, da jih lažje prodajo tistim, ki se zanje zanimajo. Po drugi strani, pa bi to preprečilo tudi pozidavo prostih zemljišč. Poleg občin lahko za oznako zaprosijo tudi investitorji, podjetja in vsi, ki nameravajo vložiti sredstva v ohranitev gorskih krajev.

Trenutno poteka prenova več zaselkov in tudi gorskih vasi. Pri tem se iščejo in v praksi tudi preizkušajo najboljše strategije,

s katerimi bi bilo mogoče stroške obdržati na najnižji možni ravni, obenem pa povečati tržno vrednost prenovljenih objektov. Rezultate posameznih primerov prenove z ekonomskega in socialnega vidika bodo predstavili februarja prihodnje leto, tudi na spletu.

Projekt, katerega namen je ohranitev obstoječe stavbne dediščine, je dober znak za pozitivne spremembe v alpski regiji. Saj v italijanskih Alpah, ki so jih v zadnjih desetletjih zaznamovali špekulativni posli z novogradnjami, od katerih so imela seveda dobiček številna gradbena podjetja, vendarle prihaja do sprememb.

Vir in več informacij: www.uncem.piemonte.it/News.php?id=252 (it)

Biotska raznovrstnost: sledi stresa v zajčjih iztrebkih

O tem, da ljubitelji zime ogrožajo prihodnost planinskega zajca v Alpah, so raziskovalci zdaj prvič predložili dokaz, za katerega so uporabili nekoliko nekonvencionalno metodo.

Če in kako tovrstne obremenitve vplivajo na organizem divjadi, ni mogoče prepoznati, saj živali ne kažejo zunanjih znakov. Maik Rehnus, švicarski strokovnjak za biologijo divjadi in raziskovalec, je dalj časa preživel na terenu v zimskem času. Zbral je potrebno število vzorcev iztrebkov planinskega zajca. Ostanki hormonov, ki so jih iztrebki vsebovali, so pokazali, katero raven stresa so živali doživele. Do teh ugotovitev so prišli s pomočjo biokemijskega postopka. Po rezultatih študije več ne dvomimo: bližina ljudi, denimo v turističnih regijah, živali moti. Ljubitelji vseh vrst zimskih športov vdirajo v njihovo življenjsko okolje, s tem pa pri spanju motijo planinskega zajca, ki je nočno aktivna žival. Planinski zajec zaradi stresa posledično potrebuje več energije, ki pa je pozimi ne more pridobiti s hrano. Tako stanje vodi v ohromljeno ljubezensko življenje zajcater k smrtni primeri in še več.

Da bi planinskega zajca zaščitili pred vplivi človeških pristočasnih aktivnosti, raziskovalci priporočajo vzpostavitev območij za divjad, kot jih že poznamo za jelenjad ali ptice. Skupina avstrijskih in švicarskih raziskovalcev je raziskavo objavila v ugledni znanstveni reviji Journal of Applied Ecology.

Viri in več informacij na:

www.vetmeduni.ac.at/en/infoservice (en)

Prireditve

Konferenca/kongres: **Joint conference on an EU Strategy for the Alpine region** . 17.12.2013 – 17.12.2013. Brussels. Jezik: en.

Organizira: Ständiges Sekretariat der Alpenkonvention, Innsbruck/AT.

[Več o tem »](#)

akcija: **25. Državno tekmovanje Mladina in gore** . 11.1.2014 – 11.1.2014. Braslovčah. Jezik: sl. Organizira: Planinska zveza Slovenije, Ljubljana/SI. [Več o tem »](#)

Delavnica/seminar: **Delavnica o podnebnih spremembah kot spodbudi za gospodarstvo in poteh**. 30.1.2014 – 30.1.2014. Brig-Glis. Jezik: en. Organizira: Verein Alpenstadt des Jahres, Villach/AT.

[Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: **Mednarodna konferenca daljinske energetike 2014**. 23.3.2014 – 25.3.2014. Portorož. Jezik: en. Organizira: Slovensko društvo za daljinsko energetiko, Ljubljana /SI. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: **ForumAlpinum 2014**. 17.9.2014 – 19.9.2014. Val Camonica. Jezik: en. Organizira: ISCAR International Scientific Committee on Research in the Alps, Bern/CH. [Več o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

... Zima je tu! Ob začetku sezone so smučišča postregla s številnimi novostmi.

Kar zadeva trajnostno mobilne prevoze od hotela do smučišča in nazaj, so se zlasti v dolini Val di Fassa v Tridentinskih Dolomitih pokazali kot vodilni, inovativni in usmerjeni v prihodnost. Tamkajšnje smučišče namreč na svojih spletnih straneh oglašuje najnovejšo ponudbo "mobilnostnih storitev po znižani ceni". Smučarji bodo tako po novem morali odšteti za vožnjo s smučarskim avtobusom do pet evrov za dnevno vozovnico. Prebivalci, ki so avtobus v preteklosti pogosto uporabljali, lahko kupijo kar sezonsko karto - s posebnim popustom. Doslej je bila vožnja z avtobusom za vse brezplačna. Brezplačna storitev po znižani ceni -ni kaj za dodati.

Viri in več informacij na:

www.mountainwilderness.it/news/displaynews (it), www.fassa.com/DE/Skibusservice/ (de)